

«ТАСДИК МЕНАМОЯМ»

Ректори Донишгоҳи аграрии Тоҷикистон ба
номи Шириншоҳ Шоҳтемур, профессор
Махмадерзода Усмон Маъмур

«22 февраль 2023 сол

ТАҚРИЗИ

муассисаи пешбар ба рисолаи номзадии Рустамзода Завқиддин Рустам дар мавзуи «Самтҳои асосии ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо созмонҳои сиёсии байналхалқӣ» аз рӯйи ихтисоси 23.00.04 – Проблемаҳои сиёсии муносибатҳои байналмилалий, инкишофи глобалий ва минтақавӣ.

Мутобиқати муҳтавои диссертатсия ба ихтисос ё соҳаи илми эълоншууда. Диссертатсияи Рустамзода Завқиддин Рустам дар бораи яке аз масъалаҳои муҳимми соҳаи илмҳои сиёсии муосир таҳия гардидааст. Зоро омӯзиши низоми нави ҳамкориҳои давлатҳои миллӣ бо созмонҳои гуногуни сиёсии байналхалқӣ, ки воқеяти геополитикии олами муосирро ифода менамояд яке аз проблемаҳои асосӣ дар низоми донишҳои сиёсӣ ба ҳисоб меравад. Бахусус таҳқиқи он дар шароити муносибатҳои ҷамъиятии замони муосир аҳамияти бузурги илмию амалиро соҳиб аст. Аз ин ҷост, ки таҳқиқи самтҳои асосии ҳамкориҳо бо созмонҳои сиёсии байналхалқӣ, маҳсусиятҳо ва пешнамадҳои инкишофи онҳо аҳамияти муҳим пайдо намуда, дар рушди низоми нави муносибатҳои мутақобилаи акторҳои сиёсати ҷаҳонӣ мақоми хосаро қасб менамояд. Диссертатсияи Рустамзода Завқиддин Рустам дар мавзуи «Самтҳои асосии ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо созмонҳои сиёсии байналхалқӣ», ки барои дарёftи дараҷаи илмии номзади илмҳои сиёсӣ пешниҳод шудааст, бо шиносномаи ихтисоси 23.00.04 – Проблемаҳои сиёсии муносибатҳои байналмилалий, инкишофи глобалий ва минтақавӣ, ки аз рӯйи он ба Шурои диссертационӣ мувофиқӣ

фармоиши Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 1-уми ноябрин соли 2021, таҳти №311/01 ҳуқуқи қабули диссертатсияҳо барои ҳимоя дода шудааст мувофиқ мебошад.

Мубрамияти таҳқиқи масъалаи ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо созмонҳои сиёсии байналхалқӣ ва ҳусусиятҳои онҳо дар он ифода меёбад, ки он масъалаи мураккаб ва рӯзмарра буда, то ҳоло аз ҷониби муҳаққиқон дар сатҳи зарурӣ мавриди омӯзиш ва натиҷагирий қарор нагирифтааст. Аз ин ҷост, ки таҳқиқу баррасии масъалаҳои мазкур дар шароити рушди низоми нави сиёсии олам, маҳсусиятҳои зуҳури онҳо, моҳият ва шаклгирӣ онҳо ҳамчун масъалаи муҳими инкишоф аҳамияти калонро соҳибанд.

Яке аз дастовардҳои бузурги ҳалқи тоҷик дар нимаи аввали солҳои 90-уми асри XX ба даст овардани истиқлолияти сиёсӣ мебошад, ки он заманаи мусоидро барои ҳамкориҳои мустаким бо созмонҳои байналхалқии сиёсӣ, иқтисодӣ, иҷтимоӣ, фарҳангӣ, ҳарбӣ, молиявӣ ва амсоли инҳоро боз намуд. Зоро нақши чунин созмонҳо дар ҷаҳони муосир дар бароҳмонии муносибатҳои байналмилалий сол то сол баланд мегардад. Аз ин рӯ, ба назари мо интиҳоби мавзуи “Самтҳои асосии ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо созмонҳои сиёсии байналхалқӣ” иқломи саривақтӣ буда, он дорои аҳамияти калони илмӣ мебошад.

Аҳамияти мавзуи диссертационӣ дар он ифода меёбад, ки зарурати омӯзиш ва баррасии на танҳо самтҳои нави инкишофи ҷомеаи сиёсии Тоҷикистон дар ҳамгироӣ бо созмонҳои сиёсии байналхалқиро фароғир аст, балки маҳсусиятҳои таъсиррасониҳои раванди сиёсии ҷаҳониро дар рушди ҳаёти сиёсии кишварро низ муайян менамояд.

Саҳми шаҳсии муаллиф дар омӯзиши масъалаи мазкур дар он аст, ки ў дарҳостҳоро мураттаб сохта, пешниҳодоти амалий ва пенибиниҳон илмиро дар мавриди масъалаҳои таҳқиқшаванд мушаххасан иброз намудааст. Муаллиф дар рафти таҳқиқи масъалаҳои гуногуни назариявию амалии истифодаи ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо

созмонҳои сиёсии байналхалқӣ асарҳои зиёди олимони хориҷиву ватаниро мушаххасан истифода намуда, кӯшидааст, ки онҳоро ба сифати манбаъ ва захираҳои сатҳи гуногун ба таври самаранок истифода намояд. Кори диссертациониро муаллиф мустақилона таҳия намуда, ҳамчун масъалаи илман асоснокшуда дар сатҳи зарурии навгонҳои илмӣ пешниҳод намудааст. Ҳамин аст, ки рисолаи диссертационӣ хосияти оригиналӣ пайдо намудааст. Дар диссертасия нуқтаҳои илмие ба ҳимоя пешниҳод шудаанд, ки онҳо дар замони муосир навгонии илмӣ маҳсуб меёбанд. Натиҷа ва нуқтаҳои навини илмии ба ҳимоя пешниҳодшуда саҳми шаҳсии муаллифи диссертасияро нишон медиҳанд. Қобили зикр аст, ки муаллифи рисола тавонистааст, ки дар ду боб ва шаш зербоб паҳлухои муҳталифи мавзуи мавриди таҳқиқро дар асоси маводҳои мұттамади дохилию ҳориҷӣ мавриди таҳлилу баррасии амиқ қарор дид.

Дар муқаддимаи рисола мұбрамияти мавзуи мавриди таҳқиқ, дарағай омӯзиши мавзӯъ, робитаи таҳқиқот бо барномаҳо ва ё мавзӯъҳои илмӣ, мақсади таҳқиқот, объекти таҳқиқот, асосҳои назариявии таҳқиқот, навгонии илмии таҳқиқот, аҳамияти назарияйӣ ва амалии таҳқиқот ва амсоли инҳо хеле хуб нишон дода шудаанд.

Боби аввали рисолаи мазкур ба мазӯи “Масъалаҳои назарияйӣ – методологияи таҳқиқи ҳамкориҳои акторҳои низоми сиёсии ҷаҳонӣ” баҳшида шудааст. Муаллиф дар зербоби аввали он, ки “Мақом ва нақши Ҷумҳурии Тоҷикистон дар низоми сиёсии олам” номида шудааст, масоили марбут ба мақом ва нақши Ҷумҳурии Тоҷикистонро дар олами муосир, чойгоҳ ва нақши он дар низоми сиёсии олам, эътирофи Тоҷикистон ҳамчун субъекти мустақили муносибатҳои байналмилалӣ аз ҷониби ҷомеаи ҷаҳонӣ ва амсоли инҳо мавриди таҳқиқу таҳлили амиқ қарор гирифтаанд. Диссертант дар ин баҳш дуруст зикр намудааст, ки бухрони солҳои аввали соҳибистиклолӣ, ки он таҳти таъсири авомили дохилию ҳориҷӣ сурат гирифта буд, ба мақом ва нақши кишвари мо дар сатҳи байналхалқӣ бетаъсир набуд. Аммо бо ҳалли масъалаҳои гуногуни

сиёсӣ, мустаҳкам намудани истиқлолияти давлатӣ, таҳқим баҳшидани давлатдории миллии хеш ва саҳмгузорӣ дар ҳалли мушкилоти муҳталифи минтақавию байналхалқӣ кишвари мо тавонистааст мавқеъ ва нақши хешро дар низоми сиёсии олам тақвият баҳшад.

Зербоби дуюми рисола ба мавзуи “Ташаккул ва инкишофи низоми ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо созмонҳои сиёсии байналхалқӣ” баҳнида шуда, дар он муаллиф пеш аз ҳама масоили марбут ба таъсисёбӣ ва фаъолияти созмонҳои муҳталифи байналхалқӣ, бароҳмонии ҳамкориҳои судманди миёни кишварҳо дар самтҳон муҳталиф аз ҷониби онҳо, нақши онҳо дар ҳалли мушкилоти иҷтимоию сиёсӣ, саҳми давлатҳои абаркудрат дар таъсиси чунин созмонҳо, ҳамкориҳои Тоҷикистон бо чунин созмонҳои бонуфузи байналмилалӣ, аз қабили СММ, САҲА, ИДМ, СААД, СҲШ, ЮНЕСКО, Бонки ҷаҳонӣ ва гайра мавриди таҳқики амиқ қарор додааст.

Муаллиф дар натиҷаи омӯзиши амиқи ин масъала ба чунин ҳулосаи дуруст омадааст, ки дар сиёсати хориҷии худ Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷонибдори аз ҷангу низоъҳо, хушунату зӯроварӣ, таассубу бадбинии милливу динӣ, орӣ будани низоми нави ташаккулёбандай ҷаҳонӣ буд ва ҳадафи асосии он бо роҳи сулҳу субот ва муколама ҳал намудани ҳамагуна мушкилот дар сатҳи байналмилалӣ мебошад.

Зербоби сеюми рисола ба мавзуи “Созмонҳои байналхалқӣ ва истиқлолияти давлатӣ дар шароити муосири муносибатҳои байналмилалӣ” баҳнида шуда, муаллиф дар он роҷеъ ба пайдошавии давлатҳои нави миллӣ, ширкатҳои фаромиллӣ, минтақаҳон наздисарҳадӣ ва амсоли инҳо маълумотҳои арзишманди илмӣ дода, дуруст зикр менамояд, ки дар нимаи дуюми асри XX низоми якмехварии байналмилалӣ аз байн рафта, ҷойгузини он низоми байналмилалии бисёрмехвар гардид.

Ба назари мо муаллифи рисола хеле хуб ба ин нукта инпора фармудааст, ки ҳангоми фаъолияти созмонҳои байналхалқӣ масъалаи истиқлолияти давлатии кишварҳо ба миён меояд ва аз ин рӯ, дар

муносибатҳои байналмилаӣ дар сатҳи ҷаҳонӣ бояд ба Оинномаи СММ такя намудан зарурияти аввалиндарача дорад. Зоро ҳангоми пазируфтани узвияти ин ё он созмонҳои байналхалқӣ ҳатман таъсиргузории онҳоро ба истиқолияти давлатӣ ба инобат гирифта шавад. Аммо ба ин нигоҳ накарда муаллиф дуруст зикр намудааст, ки ҳангоми муносибатҳои дучониба бо давлатҳои абаркудрат нуфузӣ давлати иқтидорманд ба давлати иқтидори маҳдуддошта бештар мегардад, ки дар баязе мавриҷҳо ҷунин ҳолат истиқолияти комили ҷунин давлатҳоро зери суол қарор медиҳад. Аз ин рӯ, ба назари Рустамзода Завқиддин Рустам ҳамкории қишварҳои иқтидори маҳдуддошта, бештар ҳамкорӣ дар доираи созмонҳои байналхалқӣ мувофиқи мақсад буда ва онҳо метавонанд аз тарики ҷунин созмонҳо манфиатҳои миллӣ ва истиқолияти давлатии худро ҳифз намоянд.

Ҳамин тавр, муаллифи рисола фаъолияти ҷунин созмонҳоро ҳамчун як навъ марказҳои ҳамоҳангсозии манфиати давлатҳо ва таъмини мувофиқати кӯшиши онҳо дар ҳалли ин ё он масъалаи байналмилаӣ баҳо дода, инчунин зикр менамояд, ки ҳангоми ҳалли ин ё он масъала дар бисёр ҳолатҳо манфиатҳои қишварҳои аз ҷиҳаги иқтисодӣ рушдкарда ба инобат гирифта шуда, манфиату талаботҳои қишварҳои ҳурду заиф ба инобат гирифта намешаванд.

Ҳамзамон, муаллиф назари ҳешро роҷеъ ба таъсири равандҳои ҷаҳонишавӣ ба истиқолияти давлатҳо баён намуда, инчунин зикр менамояд, ки новобаста аз ин истиқолияти давлатӣ мезёри мухимми конституционии аксарияти давлатҳо бοқӣ мондааст.

Боби дуюми рисола, ки “Хусусиятҳои ташаккул, инкишиф ва таҳқими режими сиёсӣ дар шароити Ҷумҳурии Тоҷикистон” номгузорӣ шудааст, фарогири масоили марбут ба узвияти Тоҷикистон дар созмонҳои бонуфузӣ байналмилаӣ, сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон дар рушди муносибатҳои бисёрҷониба ва ҳамкорӣ бо созмонҳои мухталифи сиёсии байналхалқӣ ва амсоли инҳо мавриди таҳқик қарор дода шудаанд.

Дар зербоби якуми рисола, ки “Чойгоҳи созмонҳои сиёсии байналхалқӣ дар рушди сиёсии Ҷумҳурии Тоҷикистон” номида шудааст. муаллиф масоили марбут ба вуруди Тоҷикистон ба низоми сиёсии байналхалқӣ ва фаъолияти онро дар ҷаҳорчубаи созмонҳои бонуфузи байналмилалӣ нишон додааст. Ӯ ба ин нуқта ҳуб ишора менамояд, ки узвияти Тоҷикистон дар соҳторҳои мухталифи байналмилалӣ ва минтақавӣ тамоми монеаҳоро дар самти рушди ҳамкориҳои судбахӣ бо субъектҳои берунӣ рафъ менамояд ва он бидуни шак ба рушди соҳаҳои мухталифи иқтисодӣ ва иҷтимоии қишвар мусоидат ҳоҳад кард.

Қобили зикр аст, ки дар сиёсати хориҷии Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳамкорӣ бо созмонҳои бонузи байналмилӣ нақши меҳварӣ дорад. Аз ин рӯ ба назари муаллиф ҳамкорӣ бо созмонҳову ниҳодҳои минтақавио байналмилалӣ ва ба роҳ мондани ҳамкориҳои бисёрҷониба пеш аз ҳама, бо мақсади ҳифзи манғиатҳои миллии қишвар, амалӣ намудани ислоҳотҳои сиёсӣ, иҷрои уҳдадориҳои байналмилалӣ, мусоидат намудан ба ҳалли мушкилоти дохилӣ, минтақавӣ ва сатҳи ҷаҳонӣ, ҳолат ва шароитҳои рушди ҷумҳурӣ, мавқеъ ва нақши он дар муносибатҳои байналмилалӣ, таъмини амнияту субот, расидан ба ҳадафҳои рушди ҳазорсола ба роҳ монда шудаанд.

Муаллифи рисола ҳамкории Тоҷикистон бо чунин созмонҳои бонуфузи байналхалқӣ, ба мисли СММ, САҲА, ИДМ, СҲШ, СЛАД, СҲИ, СҲИР, СҲИ (Созмони Ҳамкории Иқтисодӣ), Муқоламаи ҳамкории Осиё, Машварати ҳамкорӣ ва тадбирҳои боварӣ дар Осиё ва амсоли инҳоро таҳлил намуда, чунин натиҷагириӣ намудааст, ки қишвари мо дар доираи онҳо тавонистааст бисёре аз масъалаҳои сиёсиву иқтисодӣ ва амниятии ҳудро ҳаллу фасл намояд. Аз ҷониби дигар узвият дар чунин созмонҳои бонуфузи байналмилалӣ аз қабили СММ ва САҲА дар солҳои аввали соҳибистиқлолии қишвар ба Тоҷикистон имконият дод, ки ҳудро ҳамчун аъзои комилхуқуқи муносибатҳои байналхалқӣ муаррифӣ намояд.

Қобили зикр аст, ки Тоҷикистон бо назируфтани узвияти созмонҳои байналмилалӣ уҳдадор гардид, Оинномаи онҳо ва баъзе аз Конвенсияҳои байналхалқиро таъйид ва қабул намояд, ки онҳо минбаъд дар шаклгирии низоми ҳукуқии Тоҷикистон, аз ҷумла таҳияи Конститутсия таъсири назаррас расонидаанд. Муаллиф, инчунин нақши чунин созмонҳои сиёсии байналмилалӣ, аз қабили СММ ва САҲА-ро дар раванди сулҳи тоҷикон ва баркароркунии ҳаробиҳое, ки пас аз ҷаиги шаҳрвандӣ мавриди таҳлилу баррасии амиқ қарор додааст.

Зербоби дуюми рисола ба мавзуи “Воқеяти ҳамкориҳо ва пайвастҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо созмонҳои байналхалқӣ” баҳшида шуда, дар он муаллиф ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистонро бо созмонҳои сиёсии байналмилалӣ дар 30 соли охир мавриди таҳлилу баррасӣ қарор дода дуруст зикр намудааст, ки дар ин солҳо қишвари мо раванди муайян намудани самтҳои афзалиятноки сиёсати дохилӣ ва хориҷи худро ба итмом расонида, инчунин дар ҳамин давра манфиатҳои миллии хешро муайян намуд.

Муаллифи рисола ҳусусиятҳои ворид гардидани давлатҳои тозаистиклолро ба низоми муносибатҳои байналхалқӣ мавриди таҳлилу баррасӣ қарор дода, дар баробари таъсири иттилоотӣ ба чунин давлатҳо онҳо инчунин зери таъсири геополитикии давлатҳои бузурги ҷаҳонӣ ва минтақавӣ қарор мегиранд. Диссертант Рустамзода Завқиддин Рустам ин мавзӯро дақиқу амиқ омӯхта, ба чунин натиҷагирии дуруст расидааст. ки ҷаиги шаҳрвандии Тоҷикистон натиҷаи чунин бозиҳои сиёсни геополитикӣ мебошад, ки чунин ҳолат ба фалаҷ гардидани ҳокимият, ягонағии ҳудудӣ ва истиқлолияти давлатии ҷумҳуриро зери ҳагар гузонит. Аз ин рӯ, ба назари муаллиф барои давлатҳои хурд аз ҷумла Тоҷикистон зарурате пеш омадааст, ки баҳри ворид гардидан ба системаи муносибатҳои байналхалқӣ ва мустаҳкам намудани мавқеи ҳуд дар он, ҷиҳати ҳимоя намудани манфиатҳои миллӣ ва давлатӣ тавозуни қудратҳои ҷаҳониро нигоҳ доранд.

Қобили зикр аст, ки ба назари муаллиф, Тоҷикистон дар давраи соҳибистиколии кишвар ба системаи муносибатҳои байналмилалӣ ворид гардида, худро ҳамчун давлати фаъол нишон дод. Зеро ташаббусҳои муҳталифи Тоҷикистон нисбат ба ҳалли мункилотҳои гуногуни сатҳи ҷаҳонӣ аз тарафи созмонҳои байналхалқӣ ва минтақавӣ пуштибонӣ карда шудаанд.

Бояд хотирнишон соҳт, ки ба назари Рустамзода Завқиддин Рустам Ҷумҳурии Тоҷикистон дар натиҷаи хеле хуб ба роҳ мондани сиёсати ҳориҷӣ дар арсаи байналхалқӣ мавқеъи устувори худро пайдо намудааст. У дуруст зикр менамояд, ки баргузории ҳамоишҳои сарони давлатҳои се созмони қаламрави собиқ Иттиҳоди Шӯравӣ – Иттиҳоди Давлатҳои мустақил, Иттиҳоди иқтисодии Авруосиё, Созмони Аҳдноман амнияти дастаҷамъӣ, ҷаласаҳои Шурои сарони давлатҳои аъзои Созмони ҳамкориҳои Шанхай ва мулоқоти сечонибаи сарони давлатҳои Тоҷикистон, Афғонистон, Эрон, мулоқоти сечонибаи сарони давлатҳои Тоҷикистон, Афғонистон, Покистон ва ҷорҷонибаи Тоҷикистон, Афғонистон, Покистон ва Федератсияи Россия худ баёнгари ин дарьвост. Ҳамзамон, бояд ёдовар гардид, ки муаллиф ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо созмонҳои сиёсии байналхалқиро ба се марҳила тақсимбандӣ намуда, онҳоро хеле хуб мавриди таҳқиқ қарор додааст, ки ба назари мо яке аз дастовардҳои назарраси муаллиф ба шумор мераванд.

Дар зербоби сеюми рисолаи мазкур “Масъалаҳо ва дурнамон ҳамкориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон бо созмонҳои байналхалқӣ” масоилӣ марбут ба ҳамкориҳои Тоҷикистон дар шароити глобализатсия, ҳатару таҳдидҳои амниятӣ, таҳдидҳои амниятӣ, ба монанди терроризм ва экстремизм мавриди таҳлилу баррасии амиқ қарор гирифтаанд.

Муаллиф дуруст зикр менамояд, ки дар натиҷаи ҳамкориҳон судманд бо созмонҳои байналхалқӣ ба Тоҷикистон мүяссар гардида, ки дар амалӣ намудани як қатор вазифаҳои муҳим, ба монанди ташаккути сифати нави идораи иқтисодиёт, беҳтар намудани сиёсати молиявигу

қарзӣ, андозбандиву бучавӣ ва амсоли инҳо дастоварҳои назаррасро ба даст орад. Бояд ба ин нуқта ишора намуд, ки вазъияти мусоири байналмилалӣ менависад муаллиф, инчунин авлавиятбахши ҳамкориҳо вобаста ба манфиатҳои миллӣ ва ҳолати рушди сиёсии минтақа ва ҷаҳон сурат мегирад. Аз ҷумла, ба сари қудрат расидани толибон дар Афғонистон, воқеаҳои моҳи январи соли 2022 дар Ҷумҳурии Қазоқистон, низои миёни Россия ва Украина ҷумҳурии моро водор соҳтанд, ки таваҷҷӯҳи худро ба созмонҳои амниятӣ пеш аз ҳама, СААД бентар намояд. Дар ҳар сурат вазъияти имрӯзai байналмилалӣ низ ба шаклгирӣ ҳамкориҳои Тоҷикистон бо созмонҳои байналхалқӣ таъсир мегузорад. Дар ин самт авлавиятбахши вобаста ба манфиатҳои миллӣ ва ҳолати рушди сиёсии минтақа ва ҷаҳон сурат мегирад.

Ҳамин тавр, рисолаи Рустамзода Завқиддин Рустам дорои соҳтор ва пайдарҳамии матолиби он ба талаботҳои барои рисолаҳон пешниҳодгардида ҷавобгӯ мебошад, ки онҳо аз дастоварҳои муаллифи рисола маҳсуб мейбанд.

Хулосаҳо ва тавсияҳои дар диссертатсия зикршуда дар асоси натиҷаҳои ошкоршуда ироа карда шудаанд, ки аз эътиомонкӣ онҳо дарак медиҳад. Муаллиф бо овардани далелҳои илмӣ андешаҳои хениро тақвият бахшида, ба натиҷаҳои муайян расидааст. Муаллиф дар ҳар қисмати таҳқиқот дар заминай баррасиҳо ба хулосаҳои муайяне расидааст, ки дар натиҷагирии умумӣ инъикос карда шудааст.

Дар хулосаи диссертатсия муаллиф натиҷаҳои ба даст овардaro баён соҳта, оид ба истифодай амалии онҳо тавсияҳои муфид пешниҳод намудааст. Рустамзода Завқиддин Рустам зикр намудааст, ки Тоҷикистон аз ҳамкорӣ бо созмонҳои байналхалқӣ то ба имрӯз манфиати зиёде бардоштааст.

Нашри натиҷаҳои диссертатсия дар мачаллаҳои илмии тақризшаванда. Аз руи мавзӯи диссертатсия муаллиф 4 мақолаи илмӣ дар мачаллаҳои илмии тақризшавандай Комиссияи олии атtestатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон нашр намудааст. Ғайр аз ин,

натицаҳои асосии диссертатсия дар 5 конференсияҳои илмию назариявии ҷумҳурияйӣ дар шакли маъруза пешниҳод гардидаанд. Теъзоди маводи чоннамудаи муаллиф ба банди 35-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, № 267 тасдиқ шудааст, мутобиқат менамояд. Ҳолосаҳо ва натицаҳои асосии таҳқиқот, инчунин тавсияҳои илмии довталаб дар мақолаҳо ва маърӯзаҳои илмии ӯ дарҷ гардидаанд. Автореферат ва интишороти муаллиф муҳтавои асосии диссертатсияро дар бар мегиранд.

Дар рисола дар баробари дастовардҳои таълифишуда камбузию норасоиҳои зерин низ ба назар мерасанд:

1. Дар кори диссертационӣ ба таълимотҳои навтарини ташаккул ва инкишифи низоми сиёсии олам ва мақоми худро пайдо намудани давлатҳои миллӣ дар низоми мазкур ҷандон таваҷҷуҳ нагардидааст. Муаллифро зарур аст, ки ба масъалаи мазкур таваҷҷуҳи беҳтар менамуд ва имкониятҳои истифодаи онҳоро дар шароити Тоҷикистон нишон медод.

2. Дар муқаддимаи рисола (саҳифаи 8) дар радифи муаллифони дигар исми Р.Алимов низ номбар гардидааст, вале дар поварак номи асари ӯ нишон дода нашудааст.

3. Дар саҳифаи 66 рисола давлати муассиси ин ё он созмон “давлати ибтидой” номида шудааст, ки истифодаи чунин мағҳум расмият пайдо накардааст. Беҳтар мебуд, ки диссертант аз чунин сатҳи муносибат худдорӣ менамуд ва ё онро ба таври амиқ тавсиф менамуд.

4. Диссертантро зарур аст, ки ҳангоми натиҷагириҳои таҳқиқот масъалаи истифодаи амалии пешниҳодотро мушаххасан нишон медод.

Аммо ба ин нигоҳ накарда, дар охир метавон гуфт, ки нуқсонҳои ҷойдошта арзинши илмии кори диссертациониро паст намесозанд ва он ба талаботи банди 31-33-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо Қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30-юми июни соли 2021, таҳти №267 тасдиқ шудааст, ҷавобгӯ буда, муаллифи он Рустамзода

Завқиддин Рустам сазовори дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои сиёсӣ аз рӯйи ихтисоси 23.00.04 – Проблемаҳои сиёсии муносабатҳои байналмилалӣ, инкишофи глобалий ва минтақавӣ мебошад.

Тақриз дар ҷаласаи кафедраи фалсафа ва сиёсатшиносии Доњишгоҳи аграрии Тоҷикистон ба номи Шириншоҳ Шоҳтемур дар таърихи 18.02.2023, протоколи №7 муҳокима ва тасдик гардидааст. Дар маҷлиси кафедра 18 - нафар иштирок доштанд. Натиҷаи овоздихӣ: “тарафдор” - 18 нафар; “муқобил” - нест”, “бетараф” – нест,

Раиси маҷлис:

Мудири кафедраи фалсафа
ва сиёсатшиносӣ номзади
ilmҳои фалсафа, дотсент

Раҳматов У.Н.

Котиби маҷлис:

Номзади илмҳои сиёсӣ

Асомадинов М.А.

Омодасози лоиҳаи тақриз:

Номзади илмҳои сиёсӣ, дотсент

Шарипов Х.Б.

Имзоҳои номзади илмҳои фалсафа, дотсент Раҳматов У.Н., номзади илмҳои сиёсӣ, дотсент Асомадинов М.А. ва номзади илмҳои сиёсӣ, дотсент Шарипов Х.Б.-ро тағдик менамоям.

Сардори шуъбаи таъминоти ҳуқуқӣ
ва кадрҳои ДАТ ба номи Ш. Шоҳтемур

Раҷабова Н.А.

Суроғаи муассиса:

734003, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе, ҳ. Рӯдакӣ, 146.
Тел.: (+992 37) 224-72-07

